

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

4-maxsus
son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/4 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalari oliy kengashi huzuridagi Sudyalari oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrda 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Abduraxmonov Mirsaid Muzaffarovich</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARINING HUQUQIY ASOSLARI YARATILISHI	10-16
<i>Atamuratova Dilafroz</i> TURKISTON VAQTLI MATBUOTI TARIXI: XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHLARI	17-22
<i>Abdushukurova Iqbol</i> TARIXIY KVESTLARNI TASHKIL QILISH USULLARI	23-27
<i>Redjapov Doniyor</i> JANUBIY OROLBO'YI AHOLISI HARBIY SAN'ATINING TARIXIY ILDIZLARI XUSUSIDA	28-31
<i>Sultanov Samandar</i> QUYI ZARAFSHON VODIYSI GEOGRAFIK XUSUSIYATI: PALEOEKOLOGIYASI JARAYONLARIGA DOIR BA'ZI CHIZGILAR	32-35
<i>Matyakubov G'ayrat</i> XORAZM VOHASIDA IJTIMOIIY-IQTISODIY VA ETNIK-MADANIY MUNOSABATLAR RIVOJLANISHIGA DOIR BA'ZI CHIZGILAR (XIII-XV ASRLAR).....	36-39
<i>Eshkuvatov Muhammad Keldiyor o'g'li</i> MARKAZIY OSIYO BOZORLARI (XIX ASR YEVROPALIK SAYYOHLAR NIGOHIDA)	40-45
<i>G'aniyev Mirjalol</i> QADIMGI TURKLARDA IJTIMOIIY HAYOT	46-51

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Abdullaev Altinbek</i> KORXONALARDA UN MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRARISH LOYIHASI BOSH BYUDJETINING METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	52-66
<i>Latipov Ashur Ali, Umarova Muzira</i> INVESTITSIYA STRATEGIYASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	67-71
<i>Rustamova Sayyora</i> STRATEGIK BOSHQARUV-RAQOBAT USTUNLIGINING ASOSI	72-77
<i>Буранова Лола, Арипова Азиза</i> РАЗВИТИЕ ИНСТРУМЕНТА ДОСУДЕБНОГО РАЗРЕШЕНИЯ НАЛОГОВЫХ СПОРОВ	78-87
<i>Maxkamov Navruzjon Tuxtamishovich</i> KORXONALAR BOSHQARUVIDA "YASHIL" IQTISODIYOT TAMOIYLLARINI QO'LLASH AHAMIYATI	88-94

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Saidov Hakim G'afurovich</i> TALABALARNI HARBIY VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH – DAVLAT SIYOSATI DARAJASIDA	95-98
<i>Kadirova Ziyoda</i> ILMIY IJODNING IJTIMOIIY, MADANIY VA TARIXIY O'LCHAMLARI	99-104

<i>Muzaffarov Navruzxon Baxronovich</i> SHAYX XUDOYDOD VALINING INSON VA OLAM MUNOSABATLARIGA OID QARASHLARINING FALSAFIY TAHLILI	105-108
<i>Raxmatova Mexrinoz Majitovna</i> YOSHLAR MA'NAVIY SALOHİYATINI YUKSALTIRISH BORASIDAGI DAVLAT SIYOSATINING NAZARIY-HUQUQIY VA FALSAFIY ASOSLARI	109-113
<i>Karimova Lola Muzafarovna</i> IJTIMOIY MOBILLIK NAZARIYASIGA YONDASHUVLARNING TARIXIY TAHLILI	114-119
<i>Jumayeva Shahlo Suyunovna</i> JAN POL SARTRNING EKZISTENSIAL FALSAFASIDA ERKINLIK VA YOLG'IZLIK MASALALARINI YORITISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	120-125
<i>Djurayev G'olib</i> JAN POL SARTR VA ALBER KAMYU FALSAFIY QARARSHLARIDA ERKINLIK MASALASI	126-130
<i>Rajabov O'tkirjon</i> KONSENSUS MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHDA "TEMUR TUZUKLARI" ASARINING AHAMIYATI	131-134
<i>Bekmuhammadova Sabrina Ismoil qizi</i> GENDER ZO'RAVONLIGIGA QARSHI KURASH CHORALARI	135-139
<i>Xudoykulov Azamat, Beshimova Aziza</i> MA'NAVIY BARKAMOL INSON TUSHUNCHASI VA UNING MOHIYATI	140-144

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Abduganiyeva Djamila Rustamovna</i> MACHINE TRANSLATION POST-EDITING THROUGH A HERMENEUTIC LENS	145-151
<i>Murtazayeva Xadicha</i> INGLIZ VA O'ZBEK TIBBIY TERMINOLOGIYASINING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI	152-155
<i>Несунбаева Саодатхан</i> ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕДАЧИ АМЕРИКАНСКИХ ДИАЛЕКТИЗМОВ И ПРОСТОРЕЧИЙ В РУССКИХ ПЕРЕВОДАХ "ТОМА СОЙЕРА"	156-160
<i>Axmedjanova Farida, Toirova Shohida</i> XX ASRDA AYOL OBRAZINING SHAKLLANISHI VA TARAQQIYOTI	161-165
<i>O'rinova Shoxsanamxon Nosirjon qizi</i> TAHDID NUTQIY AKTLARI: LINGVOPRAGMATIK TAHLIL VA MENASIV KOMMUNIKATSIYA XUSUSIYATLARI	166-170

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Salaev Nodirbek</i> PENITENSIAR TIZIM VA UNING DAVLAT BOSHQARUVIDAGI O'RNI	171-178
<i>Турсунов Ойбек Батирович</i> МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ СОТРУДНИЧЕСТВА ГОСУДАРСТВ РЕГИОНА ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	179-184
<i>Xakimova Inobatxon</i> XOTIN-QIZLAR HUQUQLARINING XALQARO HUQUQ DOIRASIDA SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISHI	185-191

<i>Мардонов Амиржон Шерзод угли</i> ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ УПРАВЛЕНИЯ РИСКАМИ ПРИ ПРИМЕНЕНИИ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В СИСТЕМЕ БАНКОВСКОГО СКОРИНГА	192-202
<i>Jonuzoqova Yulduz Izzatulla qizi</i> AXBOROT TEXNOLOGIYALARI SOHASIDAGI TRANSMILLIY JINOYATLARGA QARSHI KURASHISHDA KONVENSIONAL VA INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH	203-207
<i>Xolmo'minov Shavkat Jumaevich</i> EKOLOGIK XAVFSIZLIKNI HUQUQIY TA'MINLASH SOHASIDAGI MUHIM TASHABBUSLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	208-215
<i>Khudayberganova Nigina To'liqin qizi</i> THE NOTION AND CODIFICATION OF THE LAW ON SPECIAL MISSIONS IN INTERNATIONAL LAW	216-221
<i>Саидов Бобур Бахромжонович</i> МЕЖДУНАРОДНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО В ВОПРОСАХ ИНТЕРНЕТ-ЮРИСДИКЦИИ: ТЕНДЕНЦИИ УНИФИКАЦИИ ПРАВОВЫХ НОРМ И ПЕРСПЕКТИВЫ УЧАСТИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В ГЛОБАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМАХ РЕГУЛИРОВАНИЯ ...	222-229
<i>Normurodova Behro'za Xolmo'minovna</i> RAQAMLI DALILLARNI TO'PLASH VA TAHLIL QILISHDA INTERPOL VA EUROPOL TAJIRIBASI: O'ZBEKISTON UCHUN AMALIY AHAMIYATI	230-236
<i>Qilichova Kamola Luqmonxon qizi</i> DINIY MAZMUNDAGI MATERIALLARNI QONUNGA XILOF RAVISHDA TAYYORLASH, SAQLASH, OLIB KIRISH VA TARQATISH JINOYATLARINING YURIDIK TARKIB BELGILARI	237-248
<i>Shagilov Pulatbek Koptleuovich</i> BEZORILIKNING VIRTUAL YUZI: HUQUQIY BAHOLASH VA JAVOBGARLIK MASALALARI	249-256
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Imomov Sirojiddin Ilxomovich</i> SPORT FAOLIYATI MUTAXASSISLARINI TAYYORLASHDA KASBIY-PEDAGOGIK TA'MINOTINING AHAMIYATI	257-263
<i>Khayrova Madina Rasimovna</i> NATYURMORT JANRIDA ISHLAGAN RASSOMLAR ASARLARINING REKONSTRUKTIV TAHLILI	264-269
<i>Mirkasimova Zilola Alisherovna</i> MAKTABGACHA YOSHDA NUTQ RIVOJI BOSQICHLARI	270-273
<i>Xudaykulova Shaxlo Mamaniyozovna</i> AXLOQIY RIVOJLANISH VA NEYROPEDAGOGIK USULLARNING O'ZARO TA'SIRI	274-278
<i>Shakirova Dildora Abdumalikovna</i> NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI XORIJIY VA MILLIY TAJRIBA ASOSIDA BAHOLASH	279-285
<i>Djurayeva Nargis Narkulovna</i> TABIY FANLAR DARSLARINI TASHKIL ETISHDA INTENSIV METODLARNING QO'LLANILISHI	286-290

Baltayeva Ma'mura, Davletova Bikajon

MEDIA LITERACY TEACHING METHODOLOGY	291-294
---	---------

Received: 05 May 2025
Accepted: 15 May 2025
Published: 30 May 2025

Article / Original Paper

SPECIFIC FEATURES OF THE CLARIFICATION OF THE ISSUES OF FREEDOM AND LONELINESS IN JEAN-PAUL SARTRE'S EXISTENTIAL PHILOSOPHY

Jumayeva Shakhlo Suyunovna

Senior lecturer at the Economic and Pedagogical University

E-mail: jumayevashaxlo507@gmail.com

Abstract. When discussing the features of existential anthropology, an important place is occupied by the issues of human freedom and loneliness in the existential philosophy of Jean-Paul Sartre. According to him, man himself determines his existence and has no predetermined essence. Freedom occupies a central place in Sartre's philosophy: man himself shapes his life through his choices and actions. At the same time, this freedom leads to loneliness, since each person must make decisions independently. The article analyzes the thoughts of J.P. Sartre on this matter.

Keywords: man, freedom, existence, loneliness, existential philosophy, humanism, individual.

JAN POL SARTRNING EKZISTENSIAL FALSAFASIDA ERKINLIK VA YOLG'IZLIK MASALALARINI YORITISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Jumayeva Shahlo Suyunovna

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

NTM katta o'qituvchisi

Annotatsiya. Ekzistensial antropologiyaning o'ziga xos xususiyatlari haqida so'z yuritilar ekan, Jan Pol Sartrning ekzistensial falsafasida inson erkinligi va yolg'izlik masalalari muhim ahamiyatga ega. Uning fikricha, inson o'z mavjudligini o'zi belgilaydi va hech qanday oldindan tayyorlangan mohiyatga ega emas. Sartrning falsafasida erkinlik markaziy o'rin tutadi—inson o'z tanlovlari va harakatlari orqali o'z hayotini shakllantiradi. Shu bilan birga, bu erkinlik insonni yolg'izlikka ham olib keladi, chunki har bir shaxs o'z qarorlarini mustaqil ravishda qabul qilishi kerak. Ushbu maqola J.P. Sartrning bu boradagi fikrlari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: inson, erkinlik, mavjudligini, yolg'izlik, ekzistensial falsafa, gumanizm, shaxs.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI4Y2025N19>

Kirish. Ekzistensializm — inson mavjudligi, erkinligi va tanlovlari haqida fikrlashga qaratilgan falsafiy oqim bo'lib, bu oqimda insonning mavjudligi, hayot ma'nosi va individning ichki dunyosi muhim ahamiyatga ega. Ekzistensializm, shuningdek, insonning yolg'izlik, qo'rquv va umidsizlik kabi his-tuyg'ularini o'rganadi. Ushbu oqim aqliy zaiflik va axloqiy fantaziya orqali insonni o'rganishga qaratilgan.

Xususan, ekzistensial mutafakkirlar uchun erkinlik va yolg'izlik mavzusi eng muhim mavzulardan biridir. Ekzistensial falsafa yolg'izlik inson hayotida immanent ekanligini, u tashqi, tasodifiy holatlarning natijasi emas, balki uning ildizi borligini ta'kidlaydi. Inson mavjudligining izolyatsiyasi, individualligi haqida gapirganda, ekzistensialistlar unda yolg'izlik fenomenining turli ko'rinishlarini belgilaydilar: xususan, yolg'izlik mas'uliyat va yolg'izlik begonalashuv sifatida, ular quyida muhokama qilinadi. Biz ushbu maqolada falsafiy

yo'nalishning yetuk namoyondalaridan biri Jan Pol Sartrning erkinlik va yolg'izlik mavzusiga doir fikrlari haqida to'xtalamiz.

Sartr tabiat va boshqa odamlar bilan aloqasini yo'qotgan inson qanday qilib bema'nilik va xavotirga to'lgan haqiqatda ma'no topishga umid qilishi haqidagi muhim savollardan boshlaydi. O'zining "Ekzistensializm — bu gumanizm" nomli asarida u borliq va mohiyat o'rtasidagi farq qanday namoyon bo'lishini tasvirlaydi. U mavjudlikning turli usullarini ajratadi: inson borlig'i ("borliq -o'zi uchun") va moddiy olamning borligi ("borliq"- o'zida), ularga bir-biridan tubdan farq qiluvchi xususiyatlarni beradi.

Shaxs predmetdan farqli ravishda "avval bor, duch keladi, dunyoda paydo bo'ladi, shundan keyingina u aniqlanadi... Shaxsni aniqlash mumkin emas, chunki dastlab u hech narsani ifodalamaydi. U keyinroq odamga aylanadi va o'zini qanday odam qiladi. Shunday qilib, inson tabiati yo'q, xuddi uni tasavvur qiladigan Xudo yo'q. "Inson shunchaki mavjud bo'lib, u nafaqat o'zini tasavvur qilgan narsa, balki u bo'lishni xohlagan narsadir" [1; 319-b]. Inson avvalo dunyoda borligini anglaydi va shundan keyingina o'z mohiyatini topadi, o'zini shakllantiradi, shaxsiyatini yaratadi. Obyektdan farqli o'laroq, inson tirikligida hamisha tugallanmagan loyiha bo'lib qoladi, o'zini qayta yaratadi va qayta yaratadi. Mohiyat unga tug'ilgandan beri berilmaydi, u o'zini tanlaydi, bu tanlovda butunlay erkin qoladi. Ushbu tezis ekzistensial antropologiyani tushunish uchun asosdir.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Ekzistensializmning asoschisi Seren Kerkegorni diniy ekzistensialist sifatida bilamiz va uning izdoshlari K. Yaspers, G. Marsel, N.A. Berdiyayev, L. Shestovlarda ham ta'limotning davomiyligini uchratishimiz mumkin. Ekzistensialist faylasuflar asosan umumiy borliq bilan emas, balki inson borlig'i bilan shug'ullanadilar. Ular aynan insoniy borliqni "ekzistensiya" deb atashadi. Masalan, ushbu falsafiy oqim namoyondasi Nikolay Berdiyayev — "Mening falsafamdagi o'ziga xoslik eng avvalo shundaki, men unga borliqni emas, erkinlikni asos qilib oldim" deydi [2; 89-b]. Insoniy borliqning mavjudligini uning mutlaq erkinligida namoyon bo'lishini tushuntirishga harakat qiladi. Shu yo'sinda fransuz ekzistensialistlari ham insoniy mavjudlikni erkinlikda ko'rishida. Ya'ni Axloq falsafasida ixtiyor erkinligi har bir insonda biror-bir voqeylikka nisbatan axloqiy tanlovni yuzaga keltiradi. V.Vindelband fikricha "haqiqiy erkinlik" nima ekanligini hali hanuz bilmasak-da "erkinlik nomi ostida ko'p ulug' ishlar amalga oshirilgan, lekin, aynan shu nom bilan qanchadan qancha gunohlar qilingan".

Yana bir fransuz ekzistensialist ma'rifatparvari Albert Kamyuning falsafiy qarashlarida erkinlik tushunchasiga o'zi xos munosabat bildiriladi. Erkinlik, bu — yolg'on gapirmaslik huquqidir. Yolg'on gapirish ixtiyor erkinligi natijasi bo'lolmaydi va axloqiy tanlovda ham haqiqatni yashirish inson erkinligi asosida sodir bo'lmaydi. Ekzistensiya — inson erkinligini o'ziga qamrab olib, ichki tanlovda mutlaq erkin va hech qanchon yozuvlikni tanlamaydi. A. Kamyu fikricha, "erkin matbuot yaxshi ham, yomon ham bo'lishi mumkin. Erksiz matbuot faqat yomon bo'ladi". Faylasuf o'zining "Begona", "Vabo", "Kaligula", "Tubanlashuv" kabi asarlarida mushohada yuritib, qahramonlari orqali erkinlikning axloqiy tanlovda asosiy rol o'ynashini ochib beradi.

Muhokama. Sartrning fikricha, hech kim inson bilan uning mavjudligining asosiy ekzistensial daqiqalarini baham ko'rmaydi. Shunday qilib, odamning o'zi qaror qabul qilish uchun javobgar bo'lishga majbur bo'ladi va o'z vaznini yolg'iz his qiladi. "Men borlig'imni tashkil etuvchi yagona va asosiy loyiha oldida yolg'iz va xavotirda paydo bo'laman; barcha to'siqlar,

barcha tayanchlar qulab tushadi, mening erkinligimning ongi bilan yo'q qilinadi; Men hech qanday qadriyatga murojaat qilmasligim kerak va qila olmayman, borliqdagi qadriyatlarni qo'llab-quvvatlovchi men ekanligimga asoslanishim kerak; hech narsa meni o'zimdand himoya qila olmaydi, dunyodan uzib qo'ya olmaydi va o'z mohiyatimni anglab eta olmaydi. mohiyat men yolg'iz, asossiz va uzrsiz qaror qabul qilaman" [3; 8-b]. Jamiyat begona va dushman mexanizm bo'lib ishlaydi, chunki jamiyatda o'zidan voz kechgan yoki mas'uliyatni o'z zimmasiga olishdan qo'rqib, shaxssizlashadi, "umumiy noaniqlikka berilib ketadi". O'zining nomukammalligi uchun aybdorlik va uning atrofida sodir bo'layotgan barcha narsalar uchun javobgarlik erkin odamning teskari tomoni sifatida namoyon bo'ladi. Shu bilan birga, insonning taqdiri paradoksaldir: u tanlashga majbur bo'ladi, lekin aslida u tanlov qilish uchun hech qanday tashqi asoslarni olmaydi. Hech qachon qo'rqqoq yoki jasur odam sifatida harakat qilmasdan, subyekt o'z mohiyatini ochishga intilishda qoladi, har safar u jasur yoki qo'rqqoqlik qiladimi, qayta-qayta qaror qiladi. "Agar men bu harakatimni yaxshi deb hisoblasam, bu ish yomon emas, yaxshi, degan qarorga kelgan odam emas, men emas... Har bir inson uchun hamma narsa butun insoniyatning nigohi unga qaragandek va go'yo har kim o'z qilmishini o'z qilmishiga moslashtirgandek bo'ladi. Shuningdek, har bir kishi o'ziga o'zi aytishi kerak: men haqiqatan ham shunday harakat qilishga haqqim bormiki, agar u o'z qilmishimga ergashsa, insoniyat o'z qilmishimga ergashmasa, desa u o'zi buni yashirmasa? o'zidan tashvish" [4; 974-b].

Sartrning fikricha, erkinlik sifat emas: inson tanlay olmaydi, chunki erkinlik insonga talab sifatida taqdim etiladi. Erkinlik, tashvish orqali inson o'zining yo'qligining muqarrarligini anglaganida paydo bo'ladi. O'zi uchun bo'lishda inson "erkinlikka mahkum", chunki u tugallanmagan loyiha sifatida harakat qiladi: u tirik ekan, o'z harakatlarini tanlash va yaratish orqali o'zini yaratadi va qayta yaratadi. "Aynan erkin harakat har safar uning samaradorligini va hatto ma'nosini belgilaydi" [5; 928-b]. Darhaqiqat, erkinlik inson mavjudligining eng muhim xususiyatiga aylanadi, chunki u "mening tabiatimning mulki" sifatida emas, balki "mening mavjudligimning mazmuni" sifatida ishlaydi. Biroq, ozodlik oxir-oqibat ne'mat emas, balki halokatga aylanadi. "Ta'kidlash joizki, tashvish orqali namoyon bo'ladigan erkinlik, erkin borliqni anglatuvchi "Men"ni qayta yaratish bo'yicha doimiy yangilanib turadigan majburiyat bilan tavsiflanadi" [6; 240-b] . "Demak, tashvish o'z-o'zidan erkinlikni refleksiv idrok etishdir. Bu ma'noda u vositachi rolini o'ynaydi, chunki u o'z-o'zidan bevosita ong bo'lib, talablarni inkor etishda paydo bo'ladi. Tashvishdan xalos bo'lish uchun mavzudan ko'rinib turibdiki, inson bunga dosh bera olmaydi:

"Tashvishdan qochish nafaqat kelajakdan ajralish, balki u hamdir o'tmishdagi tahdidni bartaraf etishga urinishlar. Men bu yerdan qochib qutulmoqchi bo'lgan narsam mening mohiyatimni qo'llab-quvvatlaydigan va undan yuqoriga ko'tarilgan darajada mening transsendentligimdir. Men o'z-o'zida bo'lish tarzida o'zimning mohiyatim ekanligimni tasdiqlayman" [7; 183-b].

Sartr individual borliqning asosiy momentlariga katta e'tibor beradi. Eng muhim jarayonlardan biri, uning fikricha, shaxs va jamiyat o'rtasidagi begonalashuvdir. Bu aloqani yo'qotish va ijtimoiy yolg'izlik hissi kuchayishiga aylanadi. Odamning tashvishdan "shaxssizlikka" qochishga urinishlari, Xaydegger "xotirjamlik bilan yaqinlik dunyosi" deb ataydigan, behudalik yordamida ma'no illyuziyasini yaratib, hech narsa bilan tugamaydi. O'z borlig'ini biror narsa yoki kimgadir foydasiga inkor etish, o'z borligini boshqasiga ishonib

topshirish shaxssizlikdan tashqari, bema'nilik va dunyodan begonalashish tuyg'usini keltirib chiqaradi. Ekzistensial falsafada "haqiqiy" va "noaniq" borliq muammosi markaziy o'rinni egallaydi. Haqiqiy bo'lmagan hayot kechirish, o'zini, borlig'ini unutish, o'zini haqiqat sifatida anglash, Sartrning fikricha, begonalashishga olib keladi.

Natijalar. Sartr "chegara davlatlari" va "ravshanlik soatlari", "ma'rifat daqiqalari" haqida gapirib, biz hayotning asl qadrini aynan o'lim oldida his qilishimizni ishonchli ko'rsatib beradi. Inson oldida hech narsa, kundalik hayot bilan bandligi tufayli unga mavhum bo'lgan tubsizlik ochilganda, odamni tashvish qamrab oladi.

Xavotirning namoyon bo'lishi — bu narsalarning o'rnatilgan tartibi sharoitida yashashga urinishdan ko'ra, chidash ancha qiyin bo'lgan haqiqiy mavjudotdir. "Biz o'zimizni tashqaridan boshqa narsa yoki narsa sifatida tushunishga harakat qilib, tashvishdan qochamiz. Erkinligimizning chuqur ma'nosi yoki birlamchi sezgi kashfiyoti deb ataladigan narsa o'ziga xos narsaga ega emas: bu allaqachon qurilgan, tashvishni yashirish uchun aniq mo'ljallangan jarayon. biz uni yo'q qila olmaymiz, chunki biz tashvishlanamiz" [8; 106-b]. Sartr insonning "o'zidan boshqa qonun chiqaruvchisi yo'qligiga va u o'z taqdirini butunlay yolg'izlikda hal qilishiga" ishonadi. Inqiroz paytlarida, hayot va o'lim yoqasida, ijtimoiy munosabatlar o'z ma'nosini yo'qotadi, ularning ma'nosizligi tushuniladi, sodir bo'layotgan narsalarni baholash tizimi o'zgaradi. Inson o'zini o'zi bilan yolg'iz ko'radi va u uchun dunyo boshqacha bo'ladi, ijtimoiyning bo'shligi va ahamiyatsizligi haqiqatan ham muhimlik fonida paydo bo'ladi. Borliqning mo'rtligi, uning arvohek farovonligi Sartr falsafasining takrorlanadigan mavzusidir. Dunyoning sharpaliligi shundaki, inson o'zini nafaqat tashqarida sodir bo'layotgan hodisalardan, balki o'z ichida sodir bo'layotgan voqealardan ham himoya qila olmaydi. Sartr hayotning yagona obyektiv voqelik ekanligiga ishonch hosil qiladi, boshqa hech narsa yo'q. Haqiqiy bo'lmagan hayot kechirish, o'zini, borligini unutish, o'zini faktiklik deb bilish; bu, Sartrning fikricha, haqiqiylikdan begonalashishga olib keladi, buning natijasida dushmanlik tuyg'ulari to'planadi. "Insonlik"dan tashqari bitta buyuk Yo'qlik bor; shuning uchun odamdan tayanch, qayta sug'urta izlashdan ma'no yo'q. U na yordamga, na yuqoridan ishoraga umid qila olmaydi. U doimo o'zi bilan yolg'izdir"[9; 39-b].

Borliqning mazmuni, ezgulik va yomonlikning mohiyati, insonning dunyoda yolg'izligi haqidagi savollarga javob izlash zarurati Sartrni yangi adabiy shakllar izlashga undaydi. U adabiyotda yangi yondashuvlarni yaratadi: ekzistensial roman («Ko'ngil aynishi» romani uni mashhur qildi), psixologik va falsafiy roman-biografiya (Bodler haqidagi kitoblar, Flober haqidagi ulkan roman). Roman taqdimotning yanada maqbul shakliga aylanadi, chunki u falsafiy risoladan farqli o'laroq, shaxsning his-tuyg'ularini yanada aniqroq etkazishga imkon beradi. Bundan tashqari, u o'quvchini murakkab falsafiy savolni ko'rib chiqishga jalb qiladi, chunki u o'z shaxsiyatini proyeksiyalashda sodir bo'layotgan voqealarni qayta ko'rib chiqishga undaydi. Bu shakl insonning ichki dunyosini tashkil etuvchi kayfiyatni, impulslarni va ko'pincha qarama-qarshi his-tuyg'ularni to'liqroq etkazish imkonini beradi. Sartrning ekzistensial asarlari qahramonlari, ular bilan sodir bo'lgan voqealar natijasida, ratsionallikning befoydaligiga yoki o'z taqdirini o'zi belgilashning odatiy usuliga ishonch hosil qiladi. Vaziyatni g'ayrioddiy his qilish, boshqalar bilan muloqot qilishning yuzakiligini anglash o'tkir yolg'izlik tuyg'usini keltirib chiqaradi.

Sartr asarlaridagi voqealar shunday kechadiki, mavzu o'z-o'ziga qaratilgan bo'lib, rasmiy muloqot uni bu kechinmalardan xalos eta olmaydi. Chegaraviy vaziyatdagi vaziyatlarning

bosimi qahramon yolg'izlikni his qiladigan tarzda namoyon bo'ladi. Inson ratsionalizatsiyaning befoydaligini va o'zining odatiy munosabati va o'zini o'zi aniqlash usulini tushunadi. Ijtimoiy bo'shliqda qolib, u o'zini o'zi tasdiqlashga, o'ziga e'tibor qaratishga ehtiyoj sezadi, ba'zan hatto tajovuzkor. Biroq, paradoksal tarzda, aynan shu to'liq yolg'izlikda va inqirozdan tashqarida mavjud bo'lish shaxsni o'zining haqiqiy borlig'iga qaytaradi. Ekzistensial asar qahramoni o'zining ahvoli, voqealarning kuchi va yorqinligi, sodir bo'layotgan narsaning sifati qanday bo'lishidan qat'i nazar, o'lim va yolg'iz bo'lgani uchun hayotning ahamiyatini tushunadi. Urushdan oldin Sartr "Gerostrat" to'plamidan hikoyalarni nashr etdi. Bu asarlar uning ijodi uchun eng muhim syujetlarni rivojlantiradi: qahramon chegaraviy vaziyatga tushib, yolg'izlikni boshdan kechiradi, chunki u tashlandiq bo'lib qoladi, o'limini oldindan sezadi, uning ijtimoiy aloqalari buziladi yoki buziladi. Sartr chegaradagi vaziyat ta'sirida barcha sun'iy, jamiyat tomonidan yuklangan hamma narsa qanday qilib uzilib qolganligini ko'rsatadi. Dunyoning loqaydligi xor va chidab bo'lmas ekan, umume'tirof etilgan odob-axloq qoidalariga to'g'ri kelmaydigan xatti-harakatlar sodir etib, "Gerostrat" qahramoni shunday deydi: "Ular mening dushmanlarim ekanini bilaman, lekin buni bilishmaydi. Ular bir-birlarini sevadilar, qo'l berib ko'rishadilar. Haqiqatning bir qismi, ular meni urishardi. ...Men ularga bo'ysundim, qarshilik ko'rsatishga kuchim yo'q edi. To'satdan, bu olomon orasida o'zimni juda yolg'iz his qildim va ahamiyatsiz. Agar xohlasalar, ular menga qanchalik osonlik bilan zarar etkazishi mumkin edi!". [10; 74-b].

Sartr falsafasida yolg'izlik fenomenini begonalashish sifatida tushunishning yana bir xususiyatini ta'kidlash kerak, ikkinchisi insonni tushunish uchun motiv bo'lib xizmat qiladi. Sartr fikricha, insondagi mas'uliyat insondagi axloqiy-ma'naviy tushunchalarni inkor etish uchun emas, balki ularni tan olishga da'vat etadi. Lekin bu mas'uliyat tashqi hayotning zaruriyatlari va ehtiyojlari natijasida emas, aksincha, insonning ichki, aktiv faolligidan kelib chiqadi. Uning fikricha, jamiyat hayotining ijtimoiy zaruriyatlariga, qonuniyatlariga ko'r-ko'rona bo'ysunishidan emas, balki ichki iroda erkinligi va aktiv faoliyatidan kelib chiqadi. Sartrning ekzistensialistik falsafiy qarashlari dinsizlik ruxiga ega bo'lgan. Shuning uchun ham Sartr insonning ichki olami, borlig'ini tashqi olamdan ajratib, bir-biriga qarama-qarshi qo'ygan. Ularni birlashtiruvchi ilohiy kuchni rad etgan. Bunday dunyoqarash natijasida Sartr uchun erkin rux emas, balki shaxs erkinlikka mahkum qilingan bo'lib chiqadi. Masalan, Sartrning fikricha, birorta shaxs qamoqda o'tirsa ham ichki erkinlikdan uni hech kim mahkum qila olmaydi. Unga hech kim erkin yashashni, fikr qilishni, erkin o'ylashni, qamoqdan qochish rejasini tuzishni man qila olmaydi.

Sartrning mashhur iborasi bo'yicha, "inson erkinlikka mahkum etilgan". Lekin bu erkinlik insonga baxt keltirmaydi. Insonning shaxsiy erkinligi boshqa odamlarning erkinligi bilan to'qnashadi, natijada inson vaziyat paydo bo'lganda tanlashga majbur bo'ladi. Bu tanlashda shaxsning ichki dunyoqarashi yaqqol gavdalanadi. Mana shu ichki olamda inson o'zining mas'uliyatini his qilmog'i kerak. Shu mas'uliyatni amalga oshirishda uning o'zi erkin bo'lmog'i lozim. Demak, Sartr fikricha, erkinlik mas'uliyatini his qilib, shu asosda tanlash jarayoni bilan bog'langan. Bu tanlash erkinligidir.

Xulosa. Xulosa qilib shuni aytamizki, J.P.Sartr so'zlagan paradigmalarning o'zgarishi bilan ajralib turadigan jamiyatning hozirgi holati kontekstida alohida qiziqish uyg'otadi. Texnogen tsivilizatsiya tomonidan yuzaga kelgan ma'naviy va intellektual inqiroz insonning ma'nolari va imkoniyatlarini qayta baholash, erkinlik chegaralari, o'lim va yolg'izlikning

muqarrarlari haqidagi muhim antropologik savollarni birinchi o'ringa qo'yish uchun asos yaratadi. Sartrning fikricha, tsivilizatsiya rivojlanib borar ekan, u har bir bosqichda bu muammoli masalalarni hal etish va nazariy qayta ko'rib chiqishni talab qilib qo'yadi. Hamma zamonlarda ham eng muhim savol – har birimiz uchun o'ta shaxsiy bo'lgan individual borliq masalasi, Sartr tomonidan ko'tarilgan borliqning ma'nosi masalasi bo'lib qoladi, u har bir asarida hal qilishga harakat qiladi.

Ekzistensialistlarning qarashlari biz uchun ijobiy va salbiy oqibatlarga ega bo'lishi mumkin. Bir tomondan, bizning hayotimiz Xudo, jamiyat yoki tasodifiy holatlar tomonidan belgilangan emasligi yaxshi. Boshqa tomondan, mutlaq erkinlik ortiqcha yuk bo'lishi ham mumkin. Sartr aytganidek, “odam ozod bo'lishga mahkum. “Ya'ni, biz hech qachon erkin bo'lishdan qochib qutula olmaymiz. Shunday qilib, biz ozod bo'lishimiz kerak va erkinlik bizdan mas'uliyatni talab qiladi. Shu bois, o'zimizni hech qachon mas'uliyatlardan ozod qilolmaymiz, kim bo'lishimizni tanlash erkinligi va mas'uliyati doim o'z zimmamizda. Ekzistensializm bizga asliyatimizni va qanday qilib ma'noli hayot kechirish mumkinligini anglashga yordam beradi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Сартр, Ж.-П. Экзистенциализм – это гуманизм / Ж.-П. Сартр // Сумерки богов /Ф. Ницше, З. Фрейд, Э. Фромм, А. Камю, Ж.-П. Сартр. – М., 1990. – С. 319.
2. Yo'ldoshev, S. va boshqalar. (2002). Yangi va eng yangi davr G'arbiy Yevropa falsafasi. Sharq. Toshkent.89 b
3. Виндельбанд, В. (2000). О свободе воли. Минск-Москва, «Харвест»-АСТ, 8 b.
4. Djurayev G'. A. Ekzistensializm da beshta asosiy mavzu. Ta'limning zamonaviy transformatsiyasi. 2-to'plam dekabr 2023. www.tadqiqotlar.uz. 974-b.
5. Сартр, Ж.-П. Бытие и ничто. Опыт феноменологической онтологии / Ж.-П. Сартр ; пер. с фр., предисл., примеч. В. И. Колядко. – М. : АСТ/Астрель, 2009. – 928 с.
6. Сартр, Ж.-П. Аллюзия любви [Текст] / Ж.-П. Сартр, С. де Бовуар. – М. : Алгоритм, 2008. – 240 с.
7. Sartr, J. (1997). Ekzistensializm to'g'risida. Jahon adabiyoti, 5-son, dekabr, 183 b.
8. Алимасов В. Фалсафа ёхуд фикрлаш чанқоғи - Тошкент: Фалсафа ва ҳуқуқ, 2007. – 6.106.
9. Сартр, Жан Пол. “Девор” ҳикоя И.Ғофуров таржимаси . “Тафаккур” журналы, 2004/3 сон. 39 b.
10. Sartr, Jan Pol. Abdulla Sher tarjimasi. Ekzistensializm to'g'risida. Jahon adabiyoti. 1997. 5-son.74 b .

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/4 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).